

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Lausunto Valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle luonnoksesta komission täytäntöönpanoasetukseksi raskaiden hyötyajoneuvojen CO₂-päästöihin liittyvien todellisten ajonaikaisten tietojen keräämisestä

Liikenne- ja viestintävaliokunnassa on käsiteltävänä Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle luonnoksesta komission täytäntöönpanoasetukseksi raskaiden hyötyajoneuvojen CO₂-päästöihin liittyvien todellisten ajonaikaisten tietojen keräämisestä (U 38/2026 vp). Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL on saanut kutsun asiassa asiantuntijana kuultavaksi ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Täytäntöönpanoasetuksella määritettäisiin menettely todellisten ajonaikaisten tietojen keräämiseen raskailta ajoneuvoilta, jotta voidaan saada todellisuutta vastaavaa tietoa niiden CO₂-päästöistä ja energiankulutuksesta ja arvioida sitä, kuinka edustavia tyyppihyväksynnässä käytetyt arvot ovat todellisessa ajossa.

SKAL pitää komission ehdottaman asetuksen tavoitetta kerätä raskaan kaluston todellisia CO₂ päästö- ja energiankulutustietoja periaatteessa perusteltuna ja tervetulleena. Ajoneuvojen todellisten käyttöarvojen vertaaminen tyyppihyväksynnän yhteydessä määritettyihin arvoihin voi parantaa sääntelyn laatua, lisätä markkinoiden läpinäkyvyyttä ja tukea realistisempaa päästö- ja energiatehokkuuspolitiikkaa.

Samalla SKAL toteaa, että on äärimmäisen tärkeää varmistaa, ettei ehdotuksen toimeenpano aiheuta tarpeettomia lisäkustannuksia tai hallinnollista taakkaa kuljetusyrityksille tai katsastusalalle.

Ehdotuksen mukaan tietojen keruu sidottaisiin määräaikaikatsastuksiin, mikä tarkoittaisi, että katsastusorganisaatioiden olisi luettava raskaan kaluston ajoneuvojen järjestelmistä todelliset polttoaineen- ja energiankulutustiedot ja toimitettava ne viranomaisille. Käytännössä tämä edellyttäisi katsastusasemilta uusia teknisiä investointeja, henkilöstön koulutusta, tietojärjestelmien muutoksia sekä lisävelvoitteita tietosuojan ja kyberturvallisuuden osalta.

Kuljetusyritysten näkökulmasta keskeinen huoli on, että näistä uusista velvoitteista aiheutuvat kustannukset heijastuvat väistämättä ainakin osittain katsastusmaksuihin ja siten kasvattavat yritysten toimintakuluja. Kuljetus- ja logistiikka-ala toimii jo valmiiksi erittäin tiukassa kustannuspaineessa ja kohtaa samanaikaisesti merkittäviä investointitarpeita mm. vihreän siirtymän vuoksi. Tästä syystä on erityisen tärkeää, että ehdotus toteutetaan tavalla, joka minimoi lisäkustannukset ja tarpeettoman seisonta-ajan toimijoille.

SKAL muistuttaa myös siitä, että VECTO laskentamallissa tulee huomioida jatkossakin Suomessa poikkeuksellinen raskaiden ajoneuvojen käyttö. On tärkeää, ettei tämä seuranta johda siihen, että tuota poikkeuksellista käyttöä ei jatkossa huomioitaisi.

Lisäksi olisi perusteltua selvittää mahdollisuutta hyödyntää valmistajien järjestelmien tai ajoneuvojen etäyhteyspalveluiden tarjoamia olemassa olevia tietoratkaisuja, jotta fyysisen katsastuskäynnin aikana kerättävän tiedon määrä voidaan pitää mahdollisimman rajattuna ja kevyenä. Tämä auttaisi lyhentämään katsastusaikoja ja rajoittamaan katsastusasemien investointitarpeita.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Anssi Kujala
toimitusjohtaja

Ari Herrala
edunvalvontajohtaja